

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ΄

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίου. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδοῦ Σταδίου 32.

7 Σεπτεμβρίου 1886

Η ΑΣΧΗΜΗ ΑΔΕΛΦΗ

Ἀιτήγημα

Α΄

Ὁ Κύριος Πλατέας, καθηγητῆς τῶν Ἑλληνικῶν εἰς τὸ Γυμνάσιον Ἐρμουπόλεως, ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὸν τακτικὸν ἀπογευματινὸν περίπατόν του. Ἄλλοτε ὁ περίπατος οὗτος ἐγένετο εἰς τὰ Βαπόρια. Ἄλλ' ἀφοῦ ἤρχισεν ἡ χάραξις τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ τῆς μελλούσης, ὡς ἐλέγετο, ν' ἀπολήξῃ εἰς Χροῦσα, ὁ Κος καθηγητῆς, ἀντὶ τοῦ τετραπλοῦ καθ' ἑκάστην γύρου του εἰς τὸν περιορισμένον καὶ μόνον ἕως τότε περίπατον ἐκείνον τῶν Ἐρμουπολιτῶν, ἔφερε τὰ βήματά του εἰς τὴν νέαν ὁδόν. Παρακολουθῶν μετὰ μεγίστου ἐνδιαφέροντος τὴν γενομένην ἐργασίαν, παρεξέτεινε ἀπὸ ἑβδομάδα εἰς ἑβδομάδα τὸν δρόμον του ἀναλόγως τῆς προοδευούσης ὁδοποιίας, οἱ δὲ συνάδελφοί του ἔλεγον περὶ αὐτοῦ ὅτι θὰ καταντήσῃ οὕτω νὰ περιπατῇ μέχρι τέλους ἕως εἰς τὰ Χροῦσα, ὅταν ἡ ὁδὸς τελειωθῇ. Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, δηλαδή κατὰ τὸ ἔτος χιλιοστὸν ὀκτακοσιοστὸν καὶ πεντηκοστὸν, ἡ συντηρητικὴ τῶν δημοτῶν μερὶς ἐθεώρει ἄσκοπον καὶ περιττὴν τὴν πρὸς κατασκευὴν τῆς ὁδοῦ δαπάνην, μὴ ἐπιτρεπομένης δὲ τῆς τριαύτης δαπάνης καὶ ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ δήμου, αἱ ἐργασίαι εἶχον πρό τιωνμητῶν δικοπήν. Ἡ ὁδὸς ἔφθανε μέχρι τοῦ ἀνοίγματος τῆς πετρώδους φάραγγος τοῦ Μάνα, καὶ μέχρι τοῦ σημείου ἐκείνου περιορίζετο ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ καθημερινὸς τοῦ Κου Πλατέα περίπατος.

Τὴν ἄσκησιν ταύτην ἐπέβαλλον εἰς τὸν καθηγητὴν λόγοι ὑγιεινῆς. Ἀληθῶς ἡ ἐξωτερικὴ του μορφή δὲν ἐμχρτύρει τὴν ἀνάγκην πολλῆς προσοχῆς περὶ τὰ τῆς διαίτης. Ἄλλ' αὕτη αὕτη ἡ πληθώρα ὑγείας, ἡ ἐκδηλουμένη διὰ τῆς αὐξάνουσης πολυσαρκίας, ἦτο λόγος ἀνησυχίας δικαίων τὰ προφυλακτικὰ μέτρα του. Τὸ μικρὸν τοῦ σώματός του ἀνεδείκνυε μεγαλειτέραν ἴσως τῆς πραγματικότητος τὴν περιφέρειάν του περὶ τὰς ὀσφύς, ἀλλὰ καὶ ὁ τράχηλός του ἐξήρχετο μετὰ τινος στενοχωρίας ἀπὸ τὰς περιπτώσεις τοῦ λαιμοδέτου του, καὶ αἱ κόκκιναι ξυρισμέναι παρειαὶ του προεἶχον ὕψωσιν στρογγύλαι ἑκατέρωθεν τοῦ δασέως μύστακός του. Ἐν συνόλῳ δ

τεσσαρακοντούτης ἤδη Κος Πλατέας παρετήρει μετὰ δυσαρεσκείας ὅτι τὸ σχῆμά του μετεβάλλετο βαθμηδὸν ἐπὶ τὸ σφαιρικώτερον. Naί μὲν, διετήρει εἰσέτι τὴν ἐλαστικότητά του, αἱ δὲ μικραὶ του κνήμαι ἔφερον εὐκόλως τὸ ὑπερκείμενον βάρος, ἀλλ' οὐχ ἦττον, ὁπότεν εἶχε σύντροφον εἰς τοὺς περιπάτους του, ἐφρόντιζε νὰ φέρῃ τὴν ὀμιλίαν εἰς τρόπον ὥστε νὰ ὀμιλῇ ὁ σύντροφος εἰς τὸν περίπατον, αὐτὸς δὲ νὰ λαμβάνῃ τὸν λόγον εἰς τὸν κατήφορον ἢ ἐπὶ ὄμαλου ἐδάφους.

Μέχρις ὥρας ἡ ἄσκησις δὲν συνετέλεσεν εἰς ἐλάττωσιν τοῦ πάχους, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἔθεσε φραγμὸν εἰς τὴν αὐξάνειν του. Τοῦτο ἐξηκρίβωνεν ὁ Κος Πλατέας διὰ τῶν κατὰ μῆνα ζυγίσεων του εἰς τὴν πλάστιγγα τοῦ τελωνείου, ὅπου ἡ φιλία ἐνὸς ἐλεγκτοῦ τῷ παρεῖχε τὸ προνόμιον τῶν τοιούτων δοκιμῶν. Παρεκτός τοῦ περιπάτου, ὁ ἰατρός τῷ εἶχε συμβουλεύσει καὶ τὰ θαλάσσια λουτρὰ ὡς μέσον ἀντιπαχυτικόν. Κατὰ τῆς τριαύτης γνώμης ἐξανέστησαν οἱ πλείστοι τῶν γνωρίμων του, ἰατρῶν καὶ μὴ. Ἄλλ' ὁ Κος Πλατέας ἦτο ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐμμένουσιν ἀκλόνητοι εἰς ἅπαξ ληφθεῖσαν ἀπόφασιν καὶ εἰς τὴν ἅπαξ δοθεῖσαν ἐμπιστοσύνην. Ὡστε αἱ διαμαρτυρήσεις καὶ οἱ εἰρωνικοὶ ὑπαινιγμοὶ τῶν θεωρούντων τὰ θαλάσσια λουτρὰ ὡς δυναμωτικά, καὶ κατὰ συνέπειαν παχυτικά, δὲν ἴσχυσαν νὰ τὸν ἀποτρέψωσιν. Ἐξηκολοῦθησεν ἐπὶ δύο θερινὰς περιόδους τὴν θαλασσολουσίαν καὶ ἤθελε βεβαίως τὴν ἐξακολουθήσει ἐφ' ὅρου ζωῆς, ἐὰν φοβερὸν συμβῆν δὲν τῷ ἐνέπνεε τοσοῦτον τρόμον, ὥστε ἐπροτίμησεν ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐκτεθῇ μᾶλλον εἰς τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ διπλασιασθῇ ἡ περιφέρειά του, ἢ εἰς τὴν ἐπανάληψιν τοῦ παθήματος ἐκ τοῦ ὁποίου διεσώθη χάρις μόνον εἰς τὴν ρώμην καὶ τὴν γενναϊότητα τοῦ πρωτοδικου Κου Λιάκου. Ἄνευ αὐτοῦ ὁ κ. Πλατέας ἐπνίγετο καὶ δὲν ἐγράφετο ἡ παρούσα ἱστορία.

Ἴδου πῶς συνέβη τὸ πρᾶγμα :

Δὲν ἦτο κολυμβητῆς περίφημος ὁ Κος Πλατέας ἀλλ' ἠδύνατο ὅπως δήποτε νὰ πλῆν, ἠρέσκετο δὲ προπάντων εἰς τὸ νὰ ἀπλώνῃ τὰ νῶτα ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Ἄνεπαυετο λοιπὸν οὕτω μίαν θερινὴν ἡμέραν, πλέων ἀνάσκελα. Ἦτο ὅλως ἀμέριμνος, ἡ δὲ εὐφρόσυνος ἀπόλαυσις τῆς χλιαρᾶς

θαλάσσης μετετρέπετο εἰς νάρκωσιν νυσταλέαν, ὅτε αἰφνης ἠσθάνθη κάτωθεν τοῦ τὰ ὕδατα διασχίζόμενα ὀρητικῶς ὑπὸ σώματος ὀγκώδους, τὸ δὲ κῦμα ὠθοῦμενον ὑπὸ τῶν νῶτά του μετὰ παφλασματος βιαίου. Ἡ λέξις Καρχαρίας ἦλθε διὰ μιᾶς εἰς τὸν νοῦν του. Περιστράφη ἐν ἀκαρεῖ διὰ νὰ κολυμβήσῃ καὶ νὰ φύγῃ εἰ δυνατόν τὸν κίνδυνον. Ἄλλ' εἶτε ἐκ τοῦ τρόμου, εἶτε ἐκ τῆς βίας, εἶτε ἐκ τοῦ βάρους του, ἔχασε στρεφόμενος καὶ ἰσορροπίαν καὶ δυνάμεις, ἀντὶ δὲ νὰ πλεύσῃ ἐβυθίσθη βαρὺς ἐντὸς τῆς θαλάσσης.

Ταῦτα πάντα ἀστραπηδόν, ἐν μιᾷ στιγμῇ. Ἄλλ' αἱ τοιαῦται στιγμαὶ εἶναι ὡς αἰῶνες διὰ τὸν διερχόμενον αὐτάς, ἡ δὲ φαντασία ὑπέκουσα εἰς τοῦ αἵματος τὰς βιαίας κινήσεις ἐργάζεται μετὰ τὸσαύτης τότε ταχύτητος ὥστε, καθὼς ἔλεγε μετέπειτα ὁ Κορ Πλατέας, ἐὰν ἐπιχειρεῖ νὰ καταγράψῃ ὅσα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐπεσφωρεύθησαν εἰς τὴν ἐνθύμησίν του, ἡ δύνατο νὰ συνθέσῃ τόμον ὀλόκληρον. Σκηναὶ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, ἐπεισόδια τοῦ ἀνδρικοῦ βίου του, αἱ μορφαὶ τῶν προσφιλεστέρων του μαθητῶν, ἡ κηδεῖα τῆς μητρὸς του, τὸ τελευταῖον πρόγευμά του, τὰ πάντα ἦλθον εἰς τὸν νοῦν του ἐν ἀλληλουχίᾳ τόσον ὀρητικῇ, ὥστε συνεχωνεύοντο ὅλα ὁμοῦ, χωρὶς ὁμοῦ καὶ νὰ συγχέωνται. Συγχρόνως δὲ, ὡς ἀνάκρουσις μουσικῆ συνοδεύουσα τὰς νοεράς ἐκείνας εἰκόνας, ἐβόυζον διαρκῶς εἰς τὰ ὦτά του αἱ λέξεις τοῦ Βαλαωρίτου.

Γκλὰν γκλὰν τὸ σήματτον!..

Τὴν προτεραιάν εἶχεν ἀναγνώσει ὁ δυστυχῆς καθηγητῆς τὸ *Σήματτον* τοῦ Λευκαδίου ποιητοῦ ἡ ποιητικωτάτη περιγραφή τοῦ νέου ἐραστοῦ, ὅστις ἐπιστρέφων εἰς τὴν πατρίδα ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ φθάσῃ ταχύτερον εἰς τὴν ἀκτὴν, ὅπου ἀκούει ἀντηχοῦντα τὸν νεκρῶσιμον ἦχον καὶ βλέπει τὴν κηδεῖαν τῆς μνηστῆς του, ἐνῶ δὲ πλέει ἀπηλπισμένος καταβροχθίζεται ὑπὸ τοῦ θηρίου τῆς θαλάσσης, — ἡ ζωηρὰ ἀπεικόνισις τῆς φοβεράς ἐκείνης σκηνῆς τὸν εἶχε τοσοῦτον συγκινήσει, ὥστε εἰς τὴν ἐντύπωσιν τῶν στίχων τοῦ ποιητοῦ ἀπέδιδεν ὁ Κορ Πλατέας τὸ πάθημά του, δι' ὃ καὶ διετήρησεν ἔκτοτε εἶδος μνησικακίας κατὰ τοῦ Βαλαωρίτου. Ἐὰν δὲν ἀνεγίνωσκε τὴν προτεραιάν τὸ *Σήματτον*, δὲν ἤθελεν ἐκλάθει ὡς καρχαρίαν τὸ ὑπ' αὐτὸν νηχόμενον σῶμα. Δὲν ἦτο ἡ πρώτη αὕτη φορὰ καθ' ἣν νεαρὸς κολυμβητῆς ἐπιτηδεύόμενος εἰς τὰ μακροπούτια, διήλθεν οὕτω ὑπὸ τὰ εὐρέα νῶτά του. Οὐδέποτε δὲ ἄλλοτε ἐτρόμαξεν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ ἐντύπωσις τῶν στίχων τοῦ Βαλαωρίτου παρ' ὀλίγον ἐγένετο αἰτία τοῦ πρῶτου θανάτου του.

Εὐτυχῶς ὁ Κορ Λιάκος ἐλοῦετο παρέκει. Ὅτε εἶδε τὸν Κορ Πλατέαν παρὰ πᾶσαν συνήθειάν του βυθίζομενον ἐντὸς τῆς θαλάσσης, τοὺς δὲ κύκλους

πλατυνομένους παρὰ τὸ σημεῖον ὅπου ἐβυθίσθη, ἐνόησε τί συμβαίνει. Διασχίσας βιαίως τὴν θάλασσαν ἐπλησίασε καὶ, καταδυόμενος, ἤρπασε τὸν πνιγόμενον, τὸν ἀνέσυρεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ μετὰ κόπου τὸν ἐρρουμούλησεν ἄπνον καὶ ἀναίσθητον μέχρι τῆς ἀκτῆς. Χάρις εἰς τὰς ἐπικαίρους προσπάθειάς τῶν ἐκεῖ συνδραμόντων, συνῆλθεν εἰς τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὁ Κορ Πλατέας, μετὰ πολλῆς ἀληθῶς δυσκολίας, ἀλλ' ἐπὶ τέλους συνῆλθεν, ἐκεῖ δὲ εἰς τὸν αἰγιαλὸν ὠρκίσθη διπλοῦν ὄρκον, ποτὲ πλέον νὰ μὴ κολυμβήσῃ καὶ ποτὲ νὰ μὴ λησμονήσῃ ὅτι ὀφείλει τὴν ζωὴν εἰς τὸν Κορ Λιάκον.

Τὸν ὄρκον ἐτήρησεν ἔκτοτε πιστῶς. Τὸν ἐτήρει μάλιστα ὡς πρὸς τὸν σωτήρᾶ του μετὰ τοσαύτης ὑπερβολῆς, ὥστε οὗτος, χωρὶς βεβαίως νὰ μετανοήσῃ ὅτι ἔσωσε τὸν καθηγητὴν, ἐλάμβανεν ὅμως συχναὶς ἀφορμὴν νὰ λυπηθῆ διότι δὲν συνέπεσεν ἀντ' αὐτοῦ νὰ εὐρεθῆ ἄλλος τις κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν λουόμενος ἐκεῖ, πρὸς τὸν ὅποιον ὁ Κορ Πλατέας νὰ ὀφείλῃ τὴν ζωὴν του. Αἱ ἐκδηλώσεις τῆς εὐγνωμοσύνης του ἀπέβαινον ἐπὶ τέλους ὀχληραεῖς τὸν Κορ Λιάκον. Πανταχοῦ ἐξύμνει τὸν σωτήρᾶ του ὁπόταν τὸν συνήντα, — τὸν συνήντα δὲ πολλάκις τῆς ἡμέρας — τὸν προσηγύρευεν ἐνθουσιωδῶς, ἐδράττετο πάσης εὐκαιρίας ὅπως διακηρῦξῃ ὅτι μόνη του ἐπιθυμία ἐφεξῆς εἶναι καὶ θὰ εἶναι νὰ παρουσιασθῇ περίστασις ὅπως ἀποδείξῃ ἐμπράκτως τὰ αἰσθήματά του. — Ἡ ζωὴ μου σοῦ ἀνήκει, τῷ ἔλεγε. Σοῦ τὴν ἔχω ἀφιερωμένην! — Εἰς μάτην ὁ Κορ Λιάκος διεμαρτύρετο προσπαθῶν νὰ τὸν πείσῃ ὅτι δὲν ἤξιζε τόσον λόγον τὸ πρᾶγμα, ὅτι πᾶς ἄλλος βλέπων ἄνθρωπον πνιγόμενον καὶ δυνάμενος νὰ κολυμβήσῃ, θὰ ἔπραττεν ὅτι αὐτὸς ἔπραξεν. Ὁ σωθεὶς δὲν ἐπέθετο καὶ ἐξηκολούθει ἀνακηρύττων τὴν εὐγνωμοσύνην του. Ἄλλ' ἐὰν ἐβαρύνετο ἐνίοτε διὰ τοῦτο τὸν Κορ Πλατέαν, δὲν ἠδύνατο ὁμοῦς ὁ Λιάκος νὰ μένῃ ἀναίσθητος εἰς τοιαύτην λατρείαν. Ὁ καθηγητῆς τῶν Ἑλληνικῶν προσεκολληθῆ τοσοῦτον εἰς τὸν νέον πρωτοδίκην, ὥστε κατήντησε καὶ ὁ δεύτερος νὰ θεωρῆ τὸν πρῶτον ὡς μέρος ἀναπόσπαστον τῆς ὑπάρξεώς του. Ἡ καθημερινὴ σχέσις ἐπέφερε φιλίαν, ἥτις τοὺς συνέδεσε στενωῶς, εἰ καὶ κατὰ πάντα ἀνομοίους.

Ἐπέστρεφε λοιπὸν ἀπὸ τὸν συνήθη περίπατόν του ὁ Κορ Πλατέας. Ἦτο μία ἐξ ἐκείνων τῶν ὥραιων ἡμερῶν τοῦ Φεβρουαρίου, προδρόμων τοῦ ἔαρος, ὅτε ὁ ἥλιος θωπεύει διὰ τῶν ἀκτίων του τὰ πρῶτα ἀκνῆ τῶν πρωΐμων ἄμυγδαλεῶν, καὶ λάμπει ἡ κυανὴ θάλασσα καὶ γέλα ὁ αἴθριος οὐρανὸς τῆς Ἑλλάδος. Ἄλλ' ὁ ἥλιος ἔκλιμε πρὸς τὴν δύσιν του, ὁ δὲ προφυλακτικὸς καθηγητῆς δὲν ἐπεθύμει νὰ ἐκτεθῆ εἰς τὴν δρόσον τῆς ἐσπέρας, ἐνθυμούμενος ὅτι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους ὁ χειμῶν ἀνακτᾷ τὴν κυριαρχίαν του ἅμα

ὁ ἥλιος κρυφθῆ. Ἐπλησίαζεν ἤδη εἰς τὸ Ναυπηγεῖον, ὅπου τότε ἐτελείονεν ἡ πόλις, ἐπεριπάτει δὲ εἰσέτι παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ὅτε εἶδεν αἶφνης μακρόθεν τὸν Λιάκον, τὸν ἀγαπητόν του Λιάκον, ἐξερχόμενον τῆς πόλεως. Μειδιάμα εὐχαριστήσεως ἐφαίδρυνε τὸ στοργγύλον πρόσωπον τοῦ Κου Πλατέα. Ὑψωσε καὶ τὰς δύο χεῖρας, ἡ μία τῶν δυοῖων ἔφερε στερεὰν βακτηρίαν, καὶ μεγάλη τῆ φωνῆ, διὰ ν' ἀκουσθῆ παρὰ τοῦ ἀπέχοντος εἰσέτι φίλου του, ἀνεβόησε:

Τίς δὲ σὺ ἐσσι, φέριστε καταθρητῶν ἀνθρώπων;

Διότι ὁ Κος Πλατέας εἶχε τὴν συνήθειαν τοῦ νὰ παρεισάγῃ εἰς τὴν ὁμιλίαν στίχους ὁμηρικούς. Ὑπῆρχεν ὡς ἐκ τούτου ἰδέα ἐπικρατοῦσα ὅτι ἐγνώριζεν ἐκ στήθους ὁλόκληρον τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσειαν. Ὁ ἴδιος ἀπέκρουε μετριοφρόνως τὴν ταιαύτην περὶ τῆς Ἑλληνομαθείας του διάδοσιν, ἀλλ' οὐχ ἤττον συνέτεινον πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτῆς αἱ συχναὶ του ὁμηρικαὶ ῥήσεις. Ἀληθῶς αἱ κακαὶ γλώσσαι ἔλεγον ὅτι οἱ στίχοι δὲν ἐφηρμόζοντο πάντοτε ἀκριβῶς εἰς τὴν περίστασιν, ἀλλ' ὁμως δὲν ἐπεκύρουν τὴν κακολογίαν οἱ λοιποὶ ἐν Ἐρμούπολει Ἑλληνισταί, ἴσως διότι δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ἐξακριβώσωσι τὸ ἀληθές ἢ μὴ αὐτῆς. Ἐγέλων ὁμως καὶ οὗτοι μετὰ τῶν ἄλλων ὅτε ὁ Κος Πλατέας, ἀνυψῶν τὴν κεφαλὴν, ἀπήγγελλε μεγαλοπρεπῶς ἐν μέσῳ τῆς κοινῆς ὁμιλίας τοὺς ἠχηροὺς ἐξαμέτρους τοῦ Ὀμήρου.

Ὅτε οἱ δύο φίλοι ἐπλησίασαν πρὸς ἀλλήλους, ὁ Κος Πλατέας ἔθλιψε περιχαρῆς τὴν χεῖρα τοῦ σωτῆρος καὶ ἐστάθη ἀπέναντί του.

— Καὶ δὲν μοῦ τὸ ἔλεγες, ἀδελφέ, εἶπεν, ὅτι εἶχες ὄρεξιν διὰ περίπατον σήμερον, ὥστε νὰ ἐξέλθωμεν μαζῆ; Ἀλλὰ πῶς ἤργησες τόσον; Τώρα εἶναι ὥρα ἐπιστροφῆς.

— Ἦργησα τῷ ὄντι. Ἐνόμιζα ὁμως ὅτι θὰ σὲ ἀπαντήσω μακρύτερα.

Καὶ μετὰ προσποιητῆς ἀδιαφορίας ὁ Κος Λιάκος ἐπρόσθεσεν:

— Εἶναι πολὺς κόσμος ἔξω;

— Πολὺ ὀλίγος! Δὲν τοὺς γνωρίζεις τοὺς Συριανούς; Προτιμοῦν νὰ ἀλληλοτρίβουν τοὺς ἀγκῶνας των εἰς τὴν στενὴν των πλατείαν. Μόνοι οἱ ἐκλεκτοὶ εὐρίσκουν εὐχαρίστησιν «παρὰ θίνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης».

— Καὶ τίνες ἦσαν σήμερον οἱ «ἐκλεκτοί;» ἠρώτησε μειδιῶν ὁ Κος Λιάκος.

— Ἐπρεπε νὰ εἶπω εἰς δυῖκόν ἀριθμόν, «τῶ ἐκλεκτῶ».

Καὶ ἐγέλασεν ὁ Κος Πλατέας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀστεϊσμοῦ του. Ἐγέλασε καὶ ὁ Κος Λιάκος, ἀλλ' ἐπεθύμει σαφεστέραν ἀπόκρισιν, ὥστε ἐπανάλαβε, χαριεντιζόμενος δῆθεν καὶ αὐτός:

— Ἄλλ' ἔχομεν τοὐλάχιστον μιμητὰς ἡμεῖς οἱ δύο; Πόσους καὶ τίνας ἀπῆντησες σήμερον;

— Τοὺς αὐτοὺς πάντοτε! τὸν δεῖνα, τὸν τάδε...

Καὶ ἤρχισεν ὁ Κος Πλατέας ἀπαριθμῶν εἰς τὰ δάκτυλά του τοὺς περιπατητικούς φιλοσόφους, ὡς τοὺς ἀπεκάλουν οἱ θαμῶνες τῆς πλατείας, ὅσους συνῆντησε, γέροντας πάντας ἢ μεσοκόπους, ἐκτὸς ἐνὸς νεανίου ῥέποντος εἰς τὸν ῥωμαντισμὸν καὶ ἔχοντος ἀξιώσεις ποιητοῦ.

— Κυρίας δὲ διόλου; ἠρώτησε καὶ πάλιν ὁ Λιάκος.

— Καὶ βέβαια! Τὴν Κυρίαν *** μὲ τὸ κοπάδι τῶν μικρῶν τῆς καὶ τὸν ἔμπορον... πῶς τὸν λέγουν; ... τὸν Κον Μητροφάνην μὲ τὸ ζευγάρι του.

Ὁ Κος Λιάκος ἔμαθεν ὅ,τι ἐπεθύμει, χωρὶς νὰ προδώσῃ εἰς τὸν φίλον του τὸν ὑποκεκρυμμένον σκοπὸν τῶν ἐρωτήσεών του. Ἀλλὰ τὸ κατόρθωμα δὲν ἦτο μέγα. Ὁ Κος Πλατέας δὲν εἶχε τὴν ὀξύδερκειαν τοῦ Λυγκέως, συνήθως δὲ πέρα τῆς ἀμέσου περὶ αὐτὸν ἐπιφανείας δὲν ἔβλεπε. Εἰς τοῦτο συνετέλει ἴσως καὶ ἡ ἔμφυτος εὐθύτης καὶ ἀφέλεια τοῦ χαρακτῆρός του. Μὴ δυνάμενος νὰ ὑποκριθῆ ἢ νὰ ὑποκρύψῃ αὐτός, ἐπίστευεν εὐκόλως ὅ,τι καὶ οἱ ἄλλοι τῷ ἔλεγον. Ἦτο παρορμιώδης ἡ εὐκολία μεθ' ἧς ἐγένετο θῆμα τῶν φίλων του καθ' ἐκάστην πρώτην Ἀπριλίου. Προητοιμάζετο ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν παραμονὴν, ἀλλ' αἱ προφυλάξεις δὲν ἴσχυον νὰ τὸν σώσωσι. Καὶ ἐὰν ὑπωπτεύετο τι, αἱ ὑποφίαι του οὐδέποτε ἐλάμβανον τὴν ὀρθὴν διεύθυνσιν.

— Τί λέγεις, ὑπέλαβεν ἐρωτηματικῶς ὁ Κος Λιάκος. Μὲ συντροφεύεις νὰ περιπατήσωμεν ὀλίγον;

— Αὐτὴν τὴν ὥραν, ἀδελφέ!

— Ἔως εἰς τὴν στροφὴν τοῦ δρόμου.

— Δὲν ἔρχεται καλλίτερα εἰς τὴν οἰκίαν μου νὰ σοῦ προσφέρω ἐν ποτηράκι μισχάτον; Χθὲς μοῦ ἤλθεν ἀπὸ τὴν Σίφνον. Σοῦ τὸ συνιστῶ.

— Ἐὰν πρόκειται διὰ κέρασμα, ἔλα νὰ καθίσωμεν ὀλίγον ἐδῶ, ν' ἀναπνεύσωμεν τὸν θαλάσσιον ἀέρα, καὶ ἔπειτα ἔρχομαι καὶ δοκιμάζω εὐχαρίστως τὸ προῖόν τῆς πατρίδος σου.

Καὶ ἔδειξεν, ὅπισθεν τοῦ Κου Πλατέα, τὸ ταπεινὸν καφενεῖον, τὸ ὅποιον τολμηρὸς κερδοσκοπὸς εἶχε πρό τινων ἐβδομάδων αὐτοσχεδιάσει ἐκεῖ, εἰς τὴν Ἄμμον, στήσας δι' ὀλίγων σανίδων ἐλαφρὸν παράπηγμα καὶ τινὰς πρὸ αὐτοῦ τραπέζας.

Ὁ Κος Πλατέας ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ καφενεῖον, ὕψωσε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν δύνοντα ἥλιον, ἔστυρεν ἐκ τοῦ θυλακίου τὸ ὠρολόγιόν του, εἶδε τὴν ὥραν καὶ ἐστέναξεν ἐλαφρῶς.

— Ὅ,τι θέλεις μὲ κάμνεις, εἶπε.

Β'.

Οἱ δύο φίλοι διηυθύνθησαν πρὸς τὸ ἔρημον καφενεῖον, πρὸς ἄκραν εὐχαρίστησιν τοῦ ἰδιοκτῆ-

του, ὅστις ἔδραμε προσφέρων τὰς ὑπηρεσίας του. Ὁ πρωτοδικης, προλαβὼν ἐπιδειξίως, ἐκάθισεν εἰς τρόπον ὥστε νὰ βλέπῃ τὴν πρὸς τὸ Μάνα ἄγουσαν, ὃ δὲ Κορ Πλατέας ἔλαβε κατοχὴν τοῦ ἀπέναντι σκαμνίου, στρέφων τὰ νῶτα πρὸς τὴν ἐξοχὴν, τὸ δὲ πρόσωπον πρὸς τὴν πόλιν, οὐχὶ ὁμῶς καὶ ἄνευ τινὸς ἀνησυχίας διὰ τὴν ἐπήρειαν τοῦ ἑσπερινοῦ ἀέρος, ἀνησυχίας ἐκδηλουμένης διὰ συνεχοῦς συστολῆς τῶν ὤμων καὶ διὰ τοῦ μέχρι τοῦ λαίμου κουμβώματος τοῦ ἐπενδύτου του.

Καὶ ἤρχισαν συνομιλοῦντες περὶ ἀντικειμένων σχετιζομένων πρὸς τὰς καθημερινὰς ἀσχολίας των. Ὁ Λιάκος ἔδιδεν ἐντέχνως ἀφορμὴν καὶ ὕλην ὁμιλίας εἰς τὸν φίλον του, ὥστε οὗτος ἦτο ὃ ἔχων κυρίως τὸν λόγον. Καὶ ὠμίλει ὁ Κορ Πλατέας μετ' αὐξόντος ἐνθουσιασμοῦ, παρεισάγων στίχους Ὀμηρικούς. Ἄλλ' ὁμῶς παρετήρει ὅτι ὁ φίλος του, ἀντὶ νὰ τὸν βλέπῃ ὁμιλοῦντα, εἶχε τὰ βλέμματα διαρκῶς ἐστραμμένα πρὸς τὸν δρόμον, συχνάκις δὲ κλίνων τὸ σῶμα ἔκυπτε διὰ νὰ ἴδῃ ἔτι μακρύτερα τὴν ἀπὸ τὸ Μάνα κάμπουσαν ὁδόν· Ἀκολουθῶν τὴν διεύθυνσιν τῶν βλεμμάτων τοῦ Λιάκου ὁ Κορ Πλατέας ἐστρέφετο ἐνίοτε καὶ αὐτὸς πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐστρέφετο δ' ὀλόκληρος διὰ νὰ ἴδῃ διὰ μέσου τῶν ὀμματουαλιῶν του τί ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τοῦ σωτήρος του· ἀλλὰ τίποτε δὲν ἔβλεπε καὶ ἐκαλοκάρητο πάλιν εἰς τὸ σκαμνίον συνεχίζων τὴν ὁμιλίαν του.

Ἐπὶ τέλους ὁ Λιάκος εἶδεν ὅτι ἐπερίμενεν. Ἐλαμψαν οἱ ὀφθαλμοὶ του, μετεβλήθη ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου του, οὐδ' ἐπροσπάθει πλέον νὰ φανῇ ὡς προσέχων εἰς τοὺς λόγους τοῦ φίλου του, ὅστις ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀφηγεῖτο μετὰ ζέσεως τὰ ἐπεισόδια προσφάτου γιγαντομαχίας μεταξύ δύο σοφῶν καθηγητῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις πανεπιστημίου. Ἄλλὰ, βλέπων τὴν προσήλωσιν τοῦ Λιάκου πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μάνα, ὁ Κορ Πλατέας διέκοψε τὸν λόγον, ἐστήριξε τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τῆς τραπέζης πρὸς διευκόλυνσιν τῆς μελετωμένης ἐπὶ τοῦ σκαμνίου περιστροφῆς του, καὶ ἤτοιμάζετο νὰ ἴδῃ πάλιν τί τὸ ἐλύον τὴν προσοχὴν τοῦ Κορ Λιάκου, ὅτε οὗτος νοήσας τὸν σκοπὸν του θέτει ὀρμητικῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς παχείας χειρὸς τοῦ φίλου του, καὶ σφίγγων αὐτὴν ἰσχυρῶς λέγει ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ἀλλὰ μὲ ὕφος ἐπιτακτικόν:

— Μὴ γυρίσης!

Ὁ Κορ Πλατέας, κεχηνῶς, δὲν ἐγνώριζε τί νὰ ὑποθῆσῃ. Ἄλλὰ δὲν ἐστράφη. Ἐμενεν ἀκίνητος, προσηλῶν ἐν σιωπῇ τὰ βλέμματα εἰς τοῦ Λιάκου τοὺς ὀφθαλμούς, οἵτινες ἠτένιζον πάντοτε εἰς τὸν δρόμον. Ἐκ τῆς ἐκφράσεως των ἐνόησεν ὁ Κορ Πλατέας ὅτι τὸ ἀντικείμενον τῆς προσοχῆς των ἐπλησίαζεν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα οὔτε νὰ κινήθῃ, οὔτε νὰ ὁμιλήσῃ.

— Εἰπέ τίποτε, ψιθυρίζει αἴφνης ὁ Λιάκος ἐ-

πιτακτικῶς. Ἐξακολούθησε τὴν ὁμιλίαν σου!

— Τί νὰ εἰπῶ, ἀδελφέ; Μοῦ ἔκοψες καὶ τὰς ἰδέας μου.

— Λοιπὸν ἀπάγγειλε.

— Ν' ἀπαγγείλω!... Τί ν' ἀπαγγείλω;

— Ὅ,τι θέλεις! Τὴν Ἰλιάδα.

— Δὲν μοῦ ἔρχεται οὔτε στίχος εἰς τὸν νοῦν.

— Εἰπέ τὸ Πιστεύω, εἰπέ ὅ,τι θέλεις, ἀλλὰ μὴ σιωπᾶς!

Ὁ δυστυχὴς καθηγητὴς ἠσθάνετο παραλυθεῖσαν πᾶσαν θέλησιν του, ἦτο ὡς αὐτόματον ὑπεῖκον εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Λιάκου, τοῦ ὁποίου ἡ δεξιὰ ἐζηκούθει πιέζουσα τὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀριστερὰν του. ἤρχισε μηχανικῶς καὶ μὲ φωνὴν τραυλιζουσαν τὴν ἀπαγγελίαν. Εἶπε τὴν πρώτην περίοδον τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως. Ἄλλ' εἶτε συναισθανόμενος τὸ ἀνευλαβὲς τοῦ πράγματος, εἶτε ἀπλῶς ἐνεκα τῆς ἀσυναρτησίας καὶ τῆς συγχύσεως τῶν ἰδεῶν του, ἀπὸ τὸ Πιστεύω ἐπήδησεν ἄνευ διακοπῆς τινος εἰς τὸ Ἄλφα τῆς Ἰλιάδος. Ἡ μνήμη του ὁμῶς δὲν τὸν ἐβοήθει. Τί ἤθελε πάθει μαθητῆς του ἐάν ποτε διέστρεφεν οὕτω ἐνώπιόν του τὴν ἀθάνατον ῥαψωδίαν!

Ἀπήγγελλεν ἔτι δετὸ ὁ Λιάκος, ἀφίνων ἐλευθέραν ἐπὶ τέλους τὴν χεῖρά του, ἠγέρθη αἴφνης καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν δρόμον ἐχαιρέτισεν ὑποκλινῶς. Ὁ Κορ Πλατέας ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τοὺς χαιρετιζομένους καὶ εἶδε τὰ νῶτα ἐνὸς κυρίου προβεβηκότος τὴν ἡλικίαν καὶ δύο κομψῶν κυριῶν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ. Δὲν ἐβράδυνε ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν τριάδα καὶ ἐκ τῶν ὀπισθεν.

Ὁ Λιάκος ἐκάθισε πάλιν. Ἦτο κατακόκκινος. Ὁ Κορ Πλατέας ἐσταυροκοπήθη πρὸς ἐνδειξιν τοῦ θάμβους τὸ ὁποῖον τὸν κατέειχε.

— Κύριε ἐλέησον, εἶπε! Διὰ τὸν Κορ Μητροφάνην καὶ τὰς θυγατέρας του ἦτο ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία!

— Μὲ συγχωρεῖς, ἀπεκρίθη ὁ Λιάκος μετὰ φωνῆς προδιδούσης εἰσέτι τὴν συγκίνησιν του. Δὲν ἤθελα νὰ ὑποθέσουν ὅτι ὁμιλοῦμεν περὶ αὐτῶν.

— Μνήσθητί μου Κύριε! Καὶ δὲν μοῦ λέγεις ὅτι εἶσαι ἐρωτευμένος!

— ὦ ναί! Τὴν ἀγαπῶ μὲ ὅλην μου τὴν ψυχὴν!

Ὁ Κορ Πλατέας ἤκουσε τὴν ἐξομολόγησιν μὲ ἀόριστόν τι αἰσθημα ἠθικῆς στενοχωρίας. Ἐλυπεῖτο βλέπων τὴν βαθεῖαν συγκίνησιν τοῦ φίλου του, τὸν ἐζήλευεν ἴσως ὀλίγον διὰ τὸ προξενεῖν τὴν ταραχὴν τῆς αἰσθημα, ἠπόρει πῶς δὲν τῷ ἐξεμυστηρεῖθῃ πρὸ τῆς σήμερον τὸν ἔρωτά του, ἠγανάκτει δὲ κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ πῶς νὰ μὴ τὸν ἐνοήσῃ καὶ ἄνευ τῆς ἐξομολογήσεως. Ἄλλὰ ταῦτα πάντα τόσοσιν συγκεχυμένα καὶ δυσδιάκριτα, ὥστε βεβαίως δὲν ἠδύνατο διὰ λόγων νὰ τὰ ἐκφράσῃ. Μετὰ τινῶν στιγμῶν σιωπῆν,

ἐνῶ εἰσέτι ἀντήχει εἰς τὴν ἀκοήν του ἢ πλήρης πάθους ἐκφώνησις τοῦ φίλου του «Τὴν ἀγαπῶ», τὸν ἠρώτησεν ἀφελῶς, χωρὶς νὰ σκεφθῆ τί λέγει:

— Ποῖαν ἀπὸ τὰς δύο;

Ὁ Λιάκος τὸν ἤτένισε μετ' ἀπορίας. Δὲν εἶπε λέξιν, ἀλλὰ τὸ βλέμμα του ἔλεγε, «Καὶ θέλει ἐρώτημα;»

Ὁ Κος Πλατέας ἐκτύπησε τὸ μέτωπόν του διὰ τῆς ἀνοικτῆς παλάμης.

— Ποῦ ἔχω τὸν νοῦν, ἀνέκραξε. Μὲ συγχωρεῖς, ἀδελφέ. Ἀπὸ τὰ ὀπίσω καθὼς τὰς ἔβλεπα τώρα, δὲν διακρίνονται, καὶ ἐλησμόνησα ὅτι τῆς μεγαλειτέρας τὸ πρόσωπον δὲν ἐμπνέει τὸν ἔρωτα. Ἡ μικρὰ ὅμως... δὲν σοῦ λέγω! Εἶναι νοστιμωτάτη! Ἡ ἐκλογή σου καλὴ!

Ὁ Λιάκος ἤκουε σιωπῶν.

— Τὸν βλέπετε ἐκεῖ! ἐξηκολούθησεν ὁ Κος Πλατέας, ἐκδηλών ἐπὶ τέλους τὸ παράπονόν του. Νὰ εἶναι ἐρωτευμένος καὶ νὰ τὸ ἔχη κρυφὸν ἀπὸ τὸν φίλον του! Νὰ μὴ τοῦ ἐκμυστηρευθῆ τὸν πόνον του! Ἄς ἤμην ἐγὼ καὶ ἔβλεπες. Ἄλλο δὲν θὰ ἤκουες παρὰ τοὺς ἀναστεναγμούς μου.

Καὶ ἐξέβαλεν ἐν Ἄχ, ἐρωτικὸν δῆθεν, ἀπὸ τὰ εὐρέα στήθη του. Ἡ διαπασῶν τοῦ στεναγμοῦ, ἢ καὶ μόνη ἴσως ἡ ἰδέα τοῦ Κου Πλατέα πάσχοντος δεινὰ ἐρωτικά, ἔφερε τὸ μειδίαμα εἰς τὰ κατηφῆ τοῦ Λιάκου χεῖλη.

— Πῶς δὲν μοῦ εἶπες ποτὲ τίποτε; ἐπανέλαθε.

— Δὲν σοῦ εἶπα, ἀπεκρίθη ὁ Λιάκος, διὰ νὰ μὴ σέ ζαλιζῶ.

Ἄλλ' ἰδὼν τὴν ἐκφρασιν θλίψεως συνάμα καὶ ἐπιπλήξεως, ἢ ἡποῖα ἐπεχύθη εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ φίλου του, ἐπρόσθεσεν ἀμέσως:

— Νὰ σοῦ τὰ εἶπω ὅλα, ἀφοῦ τὸ ἐπιθυμεῖς.

Ἄλλ' ἐσιώπησεν, ὡς διστάζων πόθεν ν' ἀρχίσῃ. Ὁ καθηγητὴς συστείλας τοὺς ὤμους καὶ πάλιν. ἔστρεψε τὰ βλέμμα πρὸς τὸν ἥλιον καὶ εἶδεν ὅτι εἶχεν ἤδη κρυφθῆ ὀπισθεν τοῦ βουνοῦ.

— Δὲν τὰ λέγομεν καλλίτερα περιπατοῦντες; Ὡρα νὰ ἐπιστρέψωμεν πλέον.

Καὶ ἠγέρθη. Ἠγέρθη καὶ ὁ Λιάκος, καὶ οἱ δύο φίλοι ἐπορεύθησαν πρὸς τὴν πόλιν.

Ἔ! Ποία καρδιά ἐρῶσα δὲν συνησθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ διαχύσῃ τὴν πλημμύραν τῆς εἰς στήθη φιλικὰ καὶ συμπαθῆ; Ἀναχαιτίζει τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ αἰσθήματος τὸ σέβας πρὸς τὴν ἀγνότητα αὐτοῦ, — ὁ ἀγαπῶν προκρίνει νὰ τηρήσῃ ὡς μυστικὸν ἐν παραβύστω τὸ μυστήριον τοῦ ἔρωτός του, ἢ νὰ ἀποκαλύψῃ τὸν θησαυρὸν του εἰς ὀφθαλμούς, οἱ ὅποιοι ἴσως δὲν τὸν ἐκτιμῶσι. — διστάζει καὶ ἀνυχάλλει, — ἀλλὰ τὸ ἐκχειλίζον πάθος ἐπὶ τέλους θὰ φανερωθῆ! Ὁ Λιάκος ὅμως εἶχεν ἤδη ἐκλέξει καὶ εὐρεῖ μυστικοσύμβουλον, ὥστε δὲν ἔσπευδε νὰ ἐπωφεληθῆ τῆς παρουσίας εὐκαιρίας, καὶ ἐσιώπα μετανοῶν

διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν μετὰ τῆς ὁποίας ὑπεσχέθη νὰ εἶπῃ ὅλα εἰς τὸν φίλον του. Ὅχι ὅτι δὲν ἠγάπα καὶ δὲν ἐξετίμα τὸν Κον Πλατέαν. Ἀλλὰ τῆ ἀληθείᾳ δὲν τὸν ἐθεώρει ἀρμόδιον δι' ἐρωτικάς ἐξομολογήσεις, δὲν τὸν ἐνόμιζεν ἱκανὸν νὰ ἐνοήσῃ τὰς λεπτότητας τῶν αἰσθημάτων του. Παρεκτός δὲ τούτου τοῦ ἐφαίνετο καὶ ὡς, τρόπον τινά, προδοσία τὸ νὰ ἀνακοινώσῃ εἰς αὐτὸν τὰ ἀπόρητα τῆς καρδίας του, ἀφοῦ ἀπαξ εἰς ἄλλην ψυχὴν τὰ ἐνεπιστεύθη.

Ὁ Κος Πλατέας παρετήρησε τὸν δισταγμὸν, ἀλλὰ τὸν ἀπέδωκεν εἰς τὴν συκίνησιν τοῦ φίλου του. Μετὰ τινα σιωπὴν, βλέπων ὅτι ἡ ἐξομολόγησις δὲν ἤρχετο ἐφ' ἑαυτῆς, ἠθέλησε νὰ τὴν προκαλέσῃ δι' ἐρωτήσεων. Ἄλλ' αἱ ἀποκρίσεις ἦσαν συνοπτικάι, εἰ καὶ εἰλικρινεῖς. Ὅπως δῆποτε, ἐξ αὐτῶν ἐπληροφορήθη ὁ Κος Πλατέας ὅτι ὁ Κος Λιάκος ἦτο ἐρωτευμένος πρὸ τριῶν ἡδῆ ἐτῶν, ἀφότου δηλαδὴ ἦλθεν εἰς Σύραν, ὅτι ἐκτοτε ἀπεφάσισεν ἢ τὴν νεωτέραν θυγατέρα τοῦ Κου Μητροφάνους ν' ἀποκτήσῃ ὡς γυναῖκα, ἢ οὐδέποτε νὰ νυμφευθῆ, ὅτι μόλις πρὸ τινῶν μηνῶν ἠδυνήθη νὰ ἐνοήσῃ ὅτι ὑπάρχει ἀμοιβαίότης αἰσθημάτων, ὅτε πρῶτον κατώρθωσε νὰ ἰδῇ ὑπὸ στέγην φιλικῆς οἰκίας τὴν νέαν καὶ νὰ τῆς ὀμιλήσῃ.

— Ποῦ συνέθη τοῦτο;

— Εἰς τῆς ἐξαδέλφης μου.

— Ἡ ἐξαδέλφη σου γνωρίζει τὰς θυγατέρας τοῦ Κου Μητροφάνους;

— Ὡ ναί! Ἦτο φίλη τῆς μητρὸς των.

— Ἄ! τώρα καταλαμβάνα, ἀνεφώνησεν ὁ Κος Πλατέας. Ἡ ἐξαδέλφη σου ἤκουε τοὺς ἀναστεναγμούς σου! Ἐκεῖνη ἐγνώριζε τὸ μυστικόν σου. Διὰ τοῦτο δὲν μοῦ εἶπες ποτὲ τίποτε ἐμέ.

Ὁ Λιάκος ἐμειδίασεν, ἀλλ' ὁ Κος Πλατέας ὡσὰν νὰ ἠσθάνθη εἶδος ζηλοτυπίας διὰ τὴν δοθεῖσαν εἰς τὴν ἐξαδέλφην προτίμησιν.

— Ἀφοῦ τὴν θέλεις καὶ σέ θέλει, ἐπανέλαθε μετὰ τινα διακοπὴν τῶν ἐρωταποκρίσεων, διατί δὲν τὴν ζητεῖς εἰς γάμον;

— Τὴν ἐζήτησα. Πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος ἔστειλα τὴν ἐξαδέλφην μου εἰς τὸν Κον Μητροφάνην. Ἄλλὰ...

— Τί ἀλλὰ; Ποῦ θὰ εὕρῃ καλλίτερον γαμβρόν. Δὲν ἠρνήθη!

— Ὅχι, δὲν ἠρνήθη, ἀλλ' ἔθεσεν ὄρον, ὁ ὁποῖος δὲν εἰξεύρω πότε θὰ ἐκπληρωθῆ, καὶ ἐν τῷ μεταξύ δὲν θέλει νὰ βλεπώμεθα. Πρὸ δέκα ἡμερῶν δὲν τὴν εἶδα, ἔστω καὶ μακρόθεν. Ὡστε ἐννοεῖς τώρα διατί σήμερον μὲ τόσην συγκίνησιν...

— Τί εἶναι ὁ ὄρος του, ὑπέλαβεν ὁ Κος Πλατέας;

— Νὰ περιμένω μέχρις οὐ ἀποκαταστήσῃ τὴν πρωτότοκον θυγατέρα του. Δὲν θέλει νὰ

νυμφευθῆ ἢ ν' ἀρραβωνισθῆ ἢ νεωτέρα πρὸ τῆς μεγαλειτέρας.

— Κακὴ δουλειά, φίλε μου! Φοβοῦμαι ὅτι θὰ ἔχῃς νὰ περιμένῃς πολὺ. Δύσκολα θὰ τὸν εὔρῃ ἢ μεγάλην. Ἄλλ' ὅμως ὅλα γίνονται, ὥστε μὴ ἀπελπίζεσαι.

Ὁ Λιάκος εἰσώπησε πλήρης προφανοῦς μελαγχολίας.

— Καὶ ὅμως, ἐπανελάβε μετ' ὀλίγον, εἶναι θησαυρὸς ἢ νέα, καὶ ἄς εἶναι ἄσχημη! Δὲν ὑπάρχει ἐπὶ γῆς ψυχὴ ἀγαθωτέρα! Παρεκάλεσε θερμῶς τὸν πατέρα της νὰ μετατρέψῃ τὴν ἀπόφασίν του, τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι δὲν θέλει νὰ ὑπανδρευθῆ, ὅτι ἄλλο δὲν ἐπιθυμεῖ ἢ νὰ τὸν γηροκομήσῃ ἐκείνον καὶ ν' ἀναθρέψῃ τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς της. Ἄλλ' ὁ γέρον εἶναι ἀδυσώπητος. Ὅταν βάλῃ τίποτε εἰς τὸν νοῦν του, ἐτελείωσε!

Τοῦ Λιάκου ἡ γλῶσσα ἐλύθη. Μεθ' ὅσης συντομίας ἀπεκρίνατο εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ φίλου του λαλῶν περὶ τοῦ ἔρωτός του, μετὰ τσαύτης ἤδη ἀφθονίας λόγου παρεξέτεινε τὸ ἐγκώμιον τῆς πρεσβυτέρας θυγατρὸς τοῦ Κου Μητροφάνους. Ἴσως οὕτω ἀπεζημίωσεν αὐτὸς ἑαυτόν, καθόσον ὁμιλῶν περὶ ἐκείνης, ὠμίλει περὶ τῆς νεωτέρας ἀδελφῆς. Ἐθίγε πλαγίως τὸ ἀντικείμενον περὶ τοῦ ὁποίου συνσετέλλετο νὰ λαλήσῃ ἀπ' εὐθείας.

— Εἶναι ἄγγελος καλοσύνης, ἐξηκολούθει λέγων. Λατρεύει τὴν ἀδελφὴν της. Ἐχει δι' αὐτὴν καὶ μητρὸς τρυφερότητα. Πράγματι δὲ ἀντικατέστησε τὴν μητέρα της ἀφότου ὠρφάνευσαν. Αὐτὴ κυβερνᾷ τὴν οἰκίαν. Καὶ πῶς τὴν κυβερνᾷ! Ἡ ἐξαδέλφη μου λέγει ὅτι δὲν εἶδε ποτὲ ἄλλου τόσην τάξιν, τόσην εὐπρέπειαν... Καὶ μὴ ἀμελεῖ τὰ ἄλλα χάριν τῶν οἰκιακῶν φροντίδων; Ὀλίγαι Ἑλληνίδες ἀνέγνωσαν καὶ γνωρίζουν ὅσα αὐτὴ. Ἄ, ὡς πρὸς τοῦτο ὁ Κος Μητροφάνης εἶναι ἄξιος παντὸς ἐπαίνου! Ἀνέθρεψε λαμπρὰ τὰς θυγατέρας του. Δὲν πταίει ἐκεῖνος ἐὰν ἡ ὠραιότης δὲν ἐμοιράσθῃ ἐξ ἴσου εἰς αὐτάς, ἀλλὰ τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς τὸ ἔχουν ἐξ ἴσου καὶ αἱ δύο... Εἶναι θησαυρὸς καὶ ἡ μεγαλειτέρα! Εὐτυχῆς ὅστις τὴν ἀποκτήσῃ, ὡς σύζυγον!

Ὁ Κος Πλατέας ἤκουε κατ' ἀρχὰς μετ' ἀπορίας τὴν αἰφνίδιον τοῦ φίλου του εὐγλωττίαν. Βαθμηδὸν ἡ ἀπορία μετεβλήθη εἰς στενοχωρίαν. Συνέλαβε τὴν ἰδέαν μήπως... Ἄλλὰ δὲν ἦτο ἄνθρωπος νὰ κρύπτῃ ὅ,τι ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν του. Ἐστάθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δρόμου διακόψας καὶ τὸν περίπατον καὶ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Λιάκου καὶ στραφεῖς πρὸς αὐτόν,

— Τί μοῦ τὰ λέγεις αὐτά; τὸν ἠρώτησε. Τί μοῦ τὴν ἐγκωμιάσεις; Μὴ ἔβαλες εἰς τὸν νοῦν σου νὰ μοῦ τὴν φορτώσῃς;

Ὁ Λιάκος ἔμεινεν ὡς ἐμβρόντητος. Οὐδέποτε συνέλαβε τοιαύτην ἰδέαν. Οὐδέποτε ἐσκέφη ὅτι ὁ Κος Πλατέας ἠδύνατο νὰ περιληθῆ εἰς τὸν

κατάλογον τῶν διὰ γάμον ὑποψηφίων. Καὶ ὅμως διατὶ ὄχι; Τί ἔλειπε τοῦ ἀνθρώπου; Καὶ διατὶ νὰ μὴ σκεφθῆ ποτὲ ὅτι ἠδύνατο τῷ ὄντι αὐτὸς νὰ γείνη ὁ ζητούμενος σύγγαμβρὸς του.

Ὅλα ταῦτα τὰ ἐσκέπτετο ἑαυτοῦ καὶ συγκεχυμένα, βλέπων ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν Κον Πλατέαν καὶ μὴ εὐρίσκων τι ν' ἀποκριθῆ εἰς τὸ ἀπροσδόκητον ἐρώτημά του. Ἄλλ' ἐκεῖνος ἐξηκολούθησε σοβαρῶς:

— Ἄκουσε νὰ σοῦ εἰπῶ. Σοῦ χρεωστῶ τὴν ζωὴν, ἡ ὑπαρξίς μου σοῦ ἀνήκει. Ἄλλ' ἐὰν ὡς δεῖγμα εὐγνωμοσύνης μοῦ ζητήσῃς νὰ νυμφευθῶ, προτιμῶ νὰ μὲ ὀδηγήσῃς εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκεῖ ὅπου μ' ἔσωσες νὰ πνιγῶ ἐμπρὸς σου πρὸς ἐξόφλησιν καὶ ἀπόσβεσιν τοῦ πρὸς σέ χρέους μου.

Διατὶ καὶ πόθεν ἡ δριμύεια αὕτη δῆλωσις; Ἐμαρτύρει βεβαίως δυσαρέσκεια, ἀλλὰ προήρχετο ἡ δυσαρτέκεια ἐκ τῶν πολλῶν ὅσα ὁ φίλος του εἶπε περὶ τῆς μεγάλης ἀδελφῆς, ἢ μᾶλλον ἐκ τῆς παντελοῦς πρότερον σιωπῆς καὶ ἐκ τῆς σημερινῆς του φειδωλίας εἰς τὸ νὰ ὁμιλῆ περὶ τῆς μικρᾶς; Τοῦτο ἴσως οὐδαμῶς ἐγνωρίζε καὶ ὁ ἴδιος, ἀλλ' ὅπως δῆποτε ἦτο δυσηρεστημένος, τὴν δὲ δυσαρέσκεια ἐμαρτύρουν καὶ οἱ λόγοι καὶ ὁ τρόπος μεθ' οὗ τοὺς ἔλεγε.

Τὸ ὕφος του ἐπείραξε τὸν Κον Λιάκον.

— Κύριε Πλατέα, εἶπε ξηρὰ ξηρὰ. Σοῦ εἶπα πολλάκις, ἐπαναλαμβάνω δέ, — καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω διὰ τελευταίαν, ἐλπίζω, φορὰν, — ὅτι οὐδὲν δικαίωμα ἔχω οὔτε θέλω νὰ ἔχω ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης σου. Ὅσον δὲ περὶ γάμου, ἔσο βέβαιος ὅτι ποτὲ δὲν ἐσκέφηθην νὰ σέ παρουσιάσω ὡς γαμβρὸν, οὔτε νὰ σοῦ προμηθεύσω νύμφην, οὔτε ὑπέκρυπτε τοιοῦτον σκοπὸν ἢ ἐξομολόγησις τῶν ἰδικῶν μου ὑποθέσεων, μὲ τὰς ὁποίας λυποῦμαι ὅτι τόσην ὠραν σέ ἐπονοκεφάλησα.

Οἱ δύο φίλοι ἐπανελάβον τὸν διακοπέντα δρόμον, ἀλλ' ἐν σιωπῇ καὶ οἱ δύο. Ἐπεριπάτου πλησίον ὁ εἰς τοῦ ἄλλου, μὴ βλέποντες ἀμφοτέρω τὴν ὠραν νὰ χωρισθῶσιν εὐσχήμως. Εὐτυχῶς ἐπλησίαζον εἰς τὴν γωνίαν ὅπου ἔπρεπε ν' ἀποχαιρετισθῶσι, διευθυνόμενοι ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ἐκεῖ ὁ Κος Πλατέας ἐπανελάβε τὴν πρόσκλησίν του.

— Δὲν θὰ ἔλθῃς νὰ δοκιμάσῃς τὸ μοςχάτον μου;

— Εὐχαριστῶ. Εἶναι ἀργά, ἔχω δὲ καὶ κᾶπου νὰ ὑπάγω.

— Εἰς τῆς ἐξαδέλφης σου;

— Ἴσως.

Καὶ ἐπροσπάθησεν ὁ Λιάκος νὰ μειδιάσῃ.

— Ἐλπίζω ὅτι δὲν ἐθύμωσες, ὑπέλαβε συνδιπλακτικῶς ὁ Κος Πλατέας.

— Διατὶ νὰ θυμώσω;

— Ἦσαν περιττὰ ἴσως ὅσα σοῦ εἶπα, ἀφοῦ

μάλιστα δὲν ἐπεβουλευθῆς ποτὲ τὴν ἐλευθερίαν μου, (καὶ ἐκάγχασεν ὁ ἀγαθὸς καθηγητής,) ἀλλὰ καλλίτερα νὰ εἶναι καθαρὰ τὰ πράγματα.

— Βέβαια, βέβαια!

Καὶ θλίψας τὴν παχεῖαν χεῖρα, τὴν ὁποίαν ὁ Κος Πλατέας ἔτεινε φιλικῶς, ἐξηκολούθησεν ὁ Κος Λιάκος τὸν δρόμον του ταχύνας τὸ βῆμα, ἐνῶ ὁ καθηγητής τῶν Ἑλληνικῶν ἐπορεύετο βραδέως πρὸς τὴν οἰκίαν του.

[Ἔπεται συνέχεια]

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

ΤΟ ΔΙΚΤΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟΝ

Ἄνωθι τοῦ χωρίου Ψυχροῦ, κειμένου ἐν τῷ ὄροπέδιῳ τοῦ Λασιθίου, ὑπάρχει σπήλαιον, ἐν ᾧ οἱ ποιμένες ἐκ παλαιοῦ μανδρίζουσι τὰ ποιμνιά των ἐν καιρῷ χειμῶνος, οὐδὲν ὅμως εἶχε διεγείρει μέχρι πρό τινων ἐτῶν τὴν προσοχὴν αὐτῶν. Πρὸ 4—5 ἐτῶν κυνηγὸς καταφυγῶν ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ σπηλαίου, προσέκρουσε διὰ τῆς ἀκτηρίδος τοῦ ὄπλου του εἰς μετάλλινόν τι ἀντικείμενον, ὅπερ ἀναλαθὼν καὶ παρατηρήσας ἀκριβέστερον εἶδεν ὅτι ἦτο χαλκοῦν ἀγαλμάτιον, παριστάνον βουῖν. Τὴν ἐπαύριον διαδοθέντος τοῦ γεγονότος εἰς τὸ χωρίον πολλοὶ χωρικοὶ ἀνήλθον εἰς τὸ σπήλαιον, ἐνθα ἀνασκάψαντες ἀνεύρον εἰς μικρὸν βάθος πολλὰ τοιαῦτα ἀγαλμάτια χάλκινα καὶ πήλινα, δύο ἢ τρεῖς χαλκίνοις πελέκει, βέλη τινά, ξίφη μικρὰ καὶ λαβὰς τούτων, καὶ αἰχμάς δοράτων, πάντα ταῦτα χάλκινα. Πρὸς τούτοις δὲ πήλινα ἀγγεῖα, ἅτινα οἱ χωρικοὶ ἐκάλεσαν *σκουτέλια* διὰ τὴν ὁμοιότητα αὐτῶν πρὸς τὰ σήμερον οὕτως ὀνομαζόμενα.

Παρακινηθέντες ἐκ τοῦ πλουτοῦ των ἐν τῷ Ἰδαίῳ Ἄντρον ἀναθημάτων, καὶ γινώσκοντες ὅτι πολλοὶ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ἀναφέρουσι τὸ Δικταῖον Ἄντρον, ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὁ Ζεὺς, ἀπεφασίσμεν μετὰ τοῦ κ. F. Halbherr νὰ ἐπισκεφθῶμεν καὶ ἐρευνησῶμεν ἀκριβέστερον τὸ σπήλαιον τοῦτο, μήπως εἶναι τὸ περιλάλητον ἐκεῖνο ἐν τῇ ἀρχαιότητι Δικταῖον Ἄντρον.

Ἀνεχωρήσαμεν ἐξ Ἡρακλείου τῇ 28 Ἰουλίου τὸ πρωῖ, περὶ μεσημβρίαν δ' ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χωρίον Ξυδᾶ τῆς ἐπαρχίας Πεδιάδος, ἐνθα διεμείναμεν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἐπισκεφθέντες τὰ εἰρείπια τῆς *Λύκτου*, ὅπου ἀνεύρομεν καὶ τεμάχιον ἀρχαϊκῆς ἐπιγραφῆς. Ταύτην θὰ δημοσιεύσῃ προσεχῶς ὁ κύριος Halbherr.

Ἐκ τῆς *Λύκτου* ἀνεχωρήσαμεν τὸ πρωῖ, μετὰ κοπιωδεστάτην δὲ διὰ τῶν ὁρέων δίωρον πορείαν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ὄροπέδιον τοῦ Λασιθίου. Μετὰ τοσοῦτον ἐπίπονον διὰ τῶν ὁρέων πορείαν αἰσθάνεται τις εὐφρόσυνον ἐκπληξιν, ἅμα, κατερχόμενος τὴν ὄφρυν τοῦ ὄροπεδίου, ἰδῆ πρὸ αὐ-

τοῦ ἐκτεινομένην μακρὰν καὶ εὐρεῖαν λειοτάτην πεδιάδα, περιστεμμένην ὑπὸ τῶν κορυφῶν τῶν ὁρέων, εἰς τοὺς πρόποδας τῶν ὑποίων βλέπει περὶ τὰ χωρία τοῦ Λασιθίου ἐν μέσῳ χλοερῶν δένδρων.

Τὸ ὄνομα *Λασιθι* δὲν εἶνε βεβαίως παλαιόν. Πόθεν παρήχθη ἡ λέξις εἶνε νομιζόμεν ἀκόμη ἀμφίβολος. Ὁ κ. Γιανναράκης ὑποθέτει ὅτι ἐγένετο κατὰ συγκοπὴν ἐκ τοῦ *La Sitia*. Ἐν καιρῷ τῆς Ἐνετοκρατίας ὑπῆρχεν ἴδιος νομὸς ἐν Κρήτῃ *La Sitia*, ἐν τῷ νομῷ δὲ τούτῳ κεῖνται καὶ τὰ ὄρη ταῦτα, ὀνομασθέντα οὕτω ἐκ τοῦ ὄλου νομοῦ καὶ διατηρήσαντα τὸ ὄνομα.

Τὸ χωρίον *Ψυχρὸν* κατοικεῖται ὑπὸ 70 περίπου χριστιανικῶν οικογενειῶν. Ἐν ὄλῳ δὲ τῷ ὄροπέδιῳ ὑπάρχουσι 15 χωρία κατοικούμενα ὑπὸ 6,000 περίπου ψυχῶν. Ἐν τῷ χωρίῳ *Ψυχρῷ* διακρίνεται στερεῶς ἠλοδομημένη δημοτικὴ σχολὴ κτισθεῖσα καὶ συντηρουμένη δαπάναις τοῦ ἐκ τοῦ χωρίου τούτου καταγομένου Α. Παπαδάκη, τοῦ μεγάλου τοῦ Πανεπιστημίου εὐεργέτου.

Ἀπὸ τοῦ χωρίου τούτου ἀναβαίνοντες τὴν πλευρὰν τοῦ ὑπερκειμένου ὄρους ἐφθάσαμεν μετὰ 20 λεπτὰ τῆς ὥρας εἰς τὸ ἐν λόγῳ σπήλαιον.

Ἐξῶθεν τῆς εἰσόδου αὐτοῦ ὑπάρχει εἶδος ἐπιπέδου αὐλῆς ἐχούσης μῆκος μὲν 30 μέτρων περίπου, πλάτος δὲ 5—6. Ἀπὸ τῆς αὐλῆς ταύτης ἐκτείνεται ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ θεατοῦ τὸ λεκανοπέδιον τοῦ Λασιθίου μετὰ τῶν πέριξ χωρίων.

Ἡ εἰσόδος τοῦ σπηλαίου εὐρεῖα καὶ ὑψηλὴ εἶνε πρὸς ἀνατολάς. Τὸ δὲ σπήλαιον πρὸς εὐχερεστέραν περιγραφὴν διαιροῦμεν εἰς ἐξωτερικόν, καὶ εἰς βαθύτερον ἢ βάραθρον.

Τὸ ἐξωτερικόν σπήλαιον ἔχει μῆκος ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον 25 μέτρα, πλάτος δὲ 15 καὶ ὕψος 5 μέτρα. Τὸ ἔδαφος τοῦ σπηλαίου φαίνεται ὅτι τὸ πάλαι δὲν θὰ ἦτο πολὺ ἀνώμαλον. Τὴν σήμερον ὅμως ὁ ἐπισκεπτόμενος αὐτὸ ἀναγκάζεται νὰ διέρχηται διὰ πολλῶν καὶ μεγάλων βράχων, οἵτινες ἔχουσι καταπέση ἀπὸ τῆς ὀροφῆς.

Πρὸ τῆς εἰσόδου ἄνωθεν τῆς αὐλῆς διακρίνεται βράχος τετράγωνον σχῆμα λαθὼν δι' ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Ἐκάστη πλευρὰ τοῦ βράχου τούτου ἔχει μῆκος 2,50 μέτρα περίπου, ὕψος δὲ ἐν μέτρῳ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος. Ἡ ἀνωτέρα αὐτοῦ ἐπιφάνεια εἶνε τώρα ἐντελῶς ἀνώμαλος καὶ ἀκανόνιστος. Πιστεύομεν ὅμως ὅτι ἠλλοίωσε ταύτην ὁ χρόνος οὕσαν τὸ παλαιὸν ὕμαλῆν. Ὁ βράχος οὗτος θὰ ἐχρησίμευε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὡς βωμὸς. Δὲν εἶνε μὲν τοῦτο τόσῳ καταφανές, οὐδὲ ἔχει ὁ βράχος τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ πρὸ τοῦ Ἰδαίου Ἄντρον βωμοῦ, ἀλλὰ οὔτε τὸ σπήλαιον τοῦτο ἐν συνόλῳ, οὔτε τὰ ἐν αὐτῷ εὐρεθέντα παρουσιάζουσι τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἰδαίου Ἄντρον.